

Dr. Kárpáti Sarolta egyetemi tanár köszöntése 70. születésnapja alkalmából

Laudation of Professor Dr. Sarolta Kárpáti on her 70th birthday

Prof. dr. Kárpáti Sarolta egyetemi tanár 1975-ben szerzett orvosi diplomát a Budapesti Orvostudományi Egyetemen, bőrgyógyászati munkáját a Heim Pál Gyermekkorházban kezdte, Török Éva professzor asszony vezetése mellett. 1978-ban lett a bőr- és nemigyógyászat, kozmetológia szakorvosa. Már igen korán tudományos kutatással kezdett foglalkozni annak ellenére, hogy nem egyetemi klinikán dolgozott. 1981-ben 6 hónapos ösztöndíjjal a Varsói Egyetem Bőrgyógyászati Klinikáján Stefania Jabłońska professzor asszony irányítása alatt elmélyülhetett a bullosus autoimmun dermatosisok kutatásában.

Sikeres kutatómunkáját megkoronázta, hogy 1988-ban elnyerte az orvostudomány kandidátusa címet, és innentől kutatói pályája meredeken felfelé kezdett

ívelni. 1988-tól, a rangos Alexander von Humboldt ösztöndíjat elnyerve, 3 éven át a Ludwig Maximilian Egyetem Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinikáján kutatott Münchenben (az akkori igazgató Otto Braun-Falco professzor úr volt). 1991-től 3 éven át az USA Nemzeti Egészségügyi Intézetek (NIH) Bőrgyógyászati Osztályán meghívott vendégkutatóként dolgozott Bethesdában, ahol Stephen Katz és John Stanley iskolájához csatlakozott.

Ezt követően hazatért Budapestre, s tudását 1994-től a Semmelweis Orvostudományi Egyetem (SOTE) Bőr- és Nemikórtani Klinikáján kamatoztatta tovább, kezdetben az Országos Bőr- és Nemikórtani Intézet tudományos főmunkatársaként Prof. Dr. Horváth Attila vezetésével. 1995-ben habilitált, ugyanezen évben

fogadták az MTA doktorává. 1996-tól a SOTE Bőr- és Nemikórtani Klinikájának docense, 1999-től egyetemi tanára lett. Horváth Attila professzor úr nyugdíjazása után, 2004 és 2016 között, a Semmelweis Egyetem Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinika igazgatójaként dolgozott. 2016-tól 2021. júniusáig a klinika egyetemi tanáraként, 2021. júliusától pedig professor emeritaként tevékenykedik.

Munkásságából elsőként azt kell kiemelnünk, hogy nevéhez fűződik az alap kutatás világszínvonalú megteremtése a budapesti bőrklinikán. Kutatásai kiterjedtek az autoimmun hólyagos dermatosisokra (főleg a pemphigusra és a dermatitis herpetiformisra), a genetikai eredetű bőrbetegségekre, a terhességi dermatosisokra, valamint a melanómára. Széleskörű nemzetközi kapcsolatokat ápolt, s vezetése alatt 15 PhD hallgató nyerte el doktori címét. Kutatási eredményeit nem csupán rangos bőrgyógyászati lapokban publikálta, hanem a világranglista vezető lapjaiban is, mint a Lancet, a Journal of Cell Biology, a Journal of Experimental Medicine vagy a Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. Összesen jelenleg 668 publikációja van, melyeket közel 4000-es független idézettség jellemez. Professzor asszony össz-impaktfaktora 422,234, Hirsch-indexe 32.

Szakmapolitikai tevékenységei közül kiemelendő, hogy a Magyar Dermatológiai Társulathoz (MDT) pénztárosa, titkára, majd 2007-2008-ban elnöke volt. Éveken át a Bőrgyógyászati Szakmai Kollégium elnöki funkcióját is betöltötte. A European Society of Dermatological Research (ESDR) és a European Academy of Dermatology and Venereology (EADV) vezetőségi, utóbbi csúcsvezetőségi tagja is volt. 2009-ben a Semmelweis Egyetemen ő rendezte és elnökölte az ESDR első Közép-Kelet Európában szervezett éves tudományos konferenciáját. Számos folyóirat (JID, JAAD, JEADV, EJD, JDDG, JDS) szerkesztőbizottsági tagja is volt. Dolgozott a René Touraine Alapítvány és az Európai Ritka Betegségek (ERN) nemzetközi szervezeteiben is.

Bőrgyógyászati tankönyvet írt számos társszerzővel, ennek szerkesztői feladatait vállalva, a jelenleg használt tankönyv is az ő szerkesztése alatt jelent meg.

Munkásságát számos módon ismerték el. Az MDT 1986-ban Fekete Zoltán pályadíjat, 2006-ban Prof. Dr. Török Éva emlékplakettet, 2009-ben Kaposi Mór emlékéremet adományozott. 1997-ben Széchenyi professzori ösztöndíjat kapott, 2016-ban

a Semmelweis Egyetem arany pecsétgyűrűjével, 2017-ben Semmelweis-díjjal tüntették ki. 2021-ben díjazással járó professor emerita címet vehetett át.

2009-ben tudományos tevékenysége elismeréseként a Német Tudományos Akadémia, a Leopoldina tagjává választották. 1991-ben a Münchener, 2002-ben a Varsói, 2006-ban a Német Bőrgyógyászati Társulat, 2017-ben pedig az ESDR választotta tiszteletbeli tagjává.

Kárpáti professzor asszony nem csupán tudományosan volt igen aktív, hanem 2009-2011 között az EGT-Norvég Alapoknál elnyert pályázattal a Semmelweis Egyetem Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinika szinte egész épületét érintő felújítást, modernizálást hajtott végre. Ezzel olyan mértékben javította a munkakörülményeket s az ellátás színvonalát, amihez fogható a klinika történetében csak 100 évvel ezelőtt volt. Nevéhez fűződik a világszínvonalú bőrgyógyászati genetikai és összejt kutatólaboratórium megteremtése is.

Kutatói életművének több igen jelentős eredménye is volt. Ezek közül kimagaslóan a bullosus autoimmun bőrbetegségek kutatásának eredményei, melyeket több különböző kutatócsoporttal való együttműködésben ért el. A Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle aktuális tematikus számában ezen kórképek állnak a fókuszban, s az összefoglaló cikkekben több utalás is található Kárpáti professzor asszony publikációira. Egyik legjelentősebb eredménye volt az 1990-es évek elején a desmoglein 3, mint a pemphigus autoantigén vizsgálata, lokalizációja, valamint a lehetséges patogén epitópok analízise. Egy másik, jelentős hozzájárulása volt ismeretünkhöz, hogy kutatócsoportja, melyben magam is dolgoztam, 2001-ben azonosította az epidermalis transzsglutaminázt (TG3) a dermatitis herpetiformis autoantigénjeként. Ugyanezen kutatócsoport állított elő rekombináns technikával működőképes humán szöveti transzsglutaminázt (TG2) is (1999-ben), amelyet azóta is az e kutatócsoport által szabadalmaztatott eljárással használunk a coeliakia és a dermatitis herpetiformis szerológiai diagnosztikájában (szöveti transzsglutamináz ELISA). Továbbá Kárpáti professzor asszony kutatócsoportja mutatta ki a keringő TG3-IgA immunkomplexeket, valamint magas prevalenciájú cryofibrinogenaemiát és a fibrinolysis zavarait kezeletlen dermatitis herpetiformis betegeknel.

A fentiek mellett jelentős eredményeket ért el az epidermolysis bullosa, az ichthyosisok, valamint a melanoma pathologia kutatásában is. Az alap kutatás mellett pedig számos klinikai vizsgálatot is irányított, pl. a pemphigus és a psoriasis életminőség és egészség-gazdaságtani vizsgálatát.

A betegek ellátása során Kárpáti professzor asszonyt a tökéletességre törekvés, a magas szakmai színvonal, a ritka diagnózisok felismerése, és a betegek érdekeinek sokszor makacs és minden ellenállást leküzdő képvisellete jellemezte. A Heim Pál Kórházban töltött éveinek tapasztalatait a bullosis ambulancia mellett a gyermekbőrgyógyászati ambulancián is sikerrel kamatoztatta.

Kimagaslóan nagy számú tanítványa ma is sikerrel kamatoztatja szemléletét a kutatás és a betegellátás ötvözésében. Én magam is azok között vagyok, akik PhD hallgatóként egész karrierjük megalapozását neki köszönhetik, s hálásak vagyunk a tanításért, a sok jó tanácsért, a kutatási ötletekért és a némelykor noszogató motivációért. Méltón mutatta meg nekünk azon hitét, hogy a bőrgyógyászati alap kutatás jelentős mértékben előre viszi a betegellátás ügyét, amit életműve is igazolt.

Kedves Professzor Asszony! Szeretettel köszöntelek 70. születésnapod alkalmából mind a saját, mind kollégáim nevében, s kívánom, hogy még sok-sok évet tölthess közöttünk jó egészségben, idődet legnagyobb szenvedélyednek, a bőrgyógyászati kutatásnak szentelve. Igyekszünk majd életművedet, ötleteidet, szemléletedet továbbvinni, s az új generációknak is továbbadni. A Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle ezen számát pedig, mely kutatói pályád egyik legfontosabb témájáról, az autoimmun bullosus bőrbetegségekről szól, engedd meg, hogy Neked szenteljük elismerésünk jeléül.

Budapest, 2021. július 13-án

Hálával és tisztelettel a Semmelweis Egyetem Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinika valamennyi jelenlegi és volt dolgozója nevében:

Prof. Dr. Sárdy Miklós